

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Божидар Борисов АНДОНОВ

за трудовете и академичната дейност на д-р Ивайло Найденов, единствен участник в конкурса за заемане на академичната длъжност “доцент”, обявен от СУ “Св. Климент Охридски” по професионално направление 2.4. Религия и теология в научната дисциплина Свещено Писание на Стария Завет

Конкурсът за “доцент” е обнародван в ДВ, бр. 80/14.102011 г. Гл. ас. д-р Ивайло Найденов е единствен кандидат. Той е завършил Богословския факултет и немска филология при Софийския университет “Св. Климент Охридски” (1990-1995). Специализира в Бернския университет /Швейцария (1998/99г.), след което успешно докторира в Богословския факултет на СУ ”Св. Климент Охридски” (2008г.).

Д-р И. Найденов участва в конкурса с една монография – “Лозата и виното в Стария Завет”, два сборника – “Библията и морето” и “Из историята на старозаветния библейски канон”, 16 научни публикации и 12 превода от и на книги на Св. Писание на Стария Завет от еврейския оригинал на съвременен български език за най-новия превод на Библията.

I

Основното му съчинение “Лозата и виното в Стария Завет (културно-историческо и екзегетическо изследване)” има обем от 114 страници, от които *съдържание* - 1 стр., *увод* - 5 стр., *основен текст* - 97 стр., *заключение* - 3 стр. и *цитирана литература* - 4 страници.

В *увода* д-р И. Найденов визира целта на изследването си, а именно, да се проследи етимологията, развитието и натрупването на символика в двете реалии – лозата и виното, както и да се анализира начинът, по който те участват в картинно-образния свят на Стария Завет.

За постигане на тази цел д-р Найденов правилно обединява няколко метода на работа – историко-граматическия, екзегезата с ориентация към символиката и

текстовата критика като метод за доближаване до текст, най-близък до оригиналния.

Осъществяването на задачите си авторът реализира в *основната част* на монографията умело с културно-исторически анализ на лозата, започвайки от земите южно от Каспийско море и минавайки през Палестина стига до значението на лозата и гроздето в живота на древен Израил. След това д-р И. Найденов анализира виното, спирайки се на етимологията, синонимите и преводните варианти, за да стигне до виното в израилската празнична традиция и като част от жертвоприношението в израилския култ.

Анализите, които прави авторът след това се проверяват и удостоверяват с екзегеза на библейски свидетелства – това като метод представлява нещо ново.

В края на основната част (стр. 99-106), д-р Найденов привежда примери от извънбиблейската юдейска литература – Мишна, Тосефта, Талмуд, Йосиф Флавий и редица старозаветни апокрифи.

Монографията завършва със *заключение*, в което авторът ни уверява, че въпреки “всички колебания и различия в употребата на лозата и виното като символи, при всички примери за злоупотреба с виното и последиците от това, то си остава дар Божии и знак за благослов”.

Обобщение:

➤ Монографията е самостоятелно научно изследване и е композирана добре. Конструкцията ѝ отговаря на темата. Главите и подточките са разпределени балансирано и тяхният надслов отговаря на съдържанието. Отделните глави също са разработени успешно и данните се реализират критично.

➤ С творческо дръзновение авторът е подложил на сложен културно-исторически и екзегетически анализ темата за лозата и виното. За отбелязване е богатата информационна осведоменост на д-р И. Найденов, който владее специфичния научно-терминологичен апарат на старозаветната екзегетика и православната богословска наука.

➤ Чрез теоретичен анализ на източниците, същността и спецификата на лозата и виното в картинно-образния свят на Стария Завет

са получени значими факти и данни, важни за старозаветната и проблематика.

➤ Д-р Ивайло Найденов демонстрира вещина в процеса на изследването, ползва е много извори и се позовава на авторитетни автори, които третира с различни подходи и методи.

Препоръки:

Би било полезно авторът да продължи и разшири изследването си, като включи и Свещеното Писание на Новия Завет. В тази връзка, при преиздаването на монографията, би следвало трудът да има и *предговор*, както и повече библейска обосновааност.

II

Д-р Ивайло Найденов участва още с два съавторски сборника и 16 статии, които са резултат на дългогодишната му научно-изследователска работа в областта на Св. Писание на Стария Завет. Също така представя и преводи от еврейски оригинал на книгите: Битие (39-50 гл.), Левит, Числа, Второзаконие, 1 Паралипоминон, 2 Паралипоменон, Амос, Йона, Захария, Естир, Псалтир (Пс.:77-94), Исайа (20-39 гл.), което представлява своеобразна екзегеза и е плод на доброто познаване на библейския еврейски език.

Впечатляваща е също така широката палитра от лекции и упражнения в преподавателската му дейност, обхващаща лекционни курсове не само в България, но и в Германия по програмата “Еразъм”, както и участието му в 4 научно-изследователски проекта. От последните прави впечатление участието му в международния проект “Der Juedisch-christliche Dialog im orthodoxen Raum” – Sibiu/RO с публикация на тема: “Die Rolle der Bulgarischen Orthodoxen Kirche fuer die Rettung der Juden in Bulgarien in der Holocaustzeit – eine Geschichte ohne Gegenwart”. В тази публикация авторът прави богословска интерпретация на решенията на Св. Синод и на определени изказвания на български архиереи в духа на християнските ценности за спасяването на евреите в България, като предлага и текстове от заседания на Св. Синод на Българската православна църква, свързани с тази цел. В края на публикацията авторът констатира, “че това е доба история”, но

поставя въпроса “Какво ни предлага днешната действителност?” и завършва в риторичния въпрос: “До колко е полезно да си спомняме за добрата история, ако човек не е доволен от действителността и не може да е горд за това?!”.

Цялата научно-творческа и -преподавателска работа на д-р Ивайло Найденов ми дава основание да подкрепя кандидатурата му и предлагам на уважаваното научно жури също да я подкрепи, като препоръча на почитаемия Факултетен съвет на Богословския факултет при СУ “Св. Климент Охридски” той да бъде избран за **доцент** по професионално направление 2.4. *Религия и теология* в научната дисциплина *Свещено Писание на Стария Завет*.

София, 17.02.2012

.....
/Доц. д-р Божидар АНДОНОВ/